

Justisminister Anders Anundsen
postmottak@jd.dep.no

Oslo, 27. januar 2014

NORSKE BIDRAG I GRESK TRAGEDIE

20. januar forhindret gresk kystvakt en liten båt med syriske og afghanske flyktninger fra å nå land på den greske øya Farmakonisi. Båten tok inn vann og ni barn og tre kvinner druknet. Afghanske Ensanullah Safi (38) mistet kona og alle fire barna i det grusomme forliset. Han har tidligere søkt om beskyttelse i Norge. Safi var i Norge fire år før han ble tvangsreturnert til Afghanistan for rundt to og et halvt år siden. På sitt andre forsøk på å søke trygghet for sin familie i Europa, mistet han dem alle sammen.

Bare 100 meter fra land gikk motoren i den lille båten med 28 flyktninger i stykker. De overlevende forteller at gresk kystvakt valgte å slepe båten over mot tyrkisk farvann i stedet for å hjelpe flyktingene om bord. Under slepingen tok den lille båten inn vann og startet å synke. Kvinner og barn som satt inne i kahytten druknet. Ikke før kystvaktmannskapet ble opptatt med å slokke en brann som oppstod i motoren, var det mulig for flyktingene å ta seg om bord i kystvaktfartøyet. Flere av de overlevende forteller opprørende historier om hvordan gresk kystvakt nektet å hjelpe kvinner og barn som kjempet for livet i det kalde vannet. Bare ett av de ti barna i båten overlevde.

I stedet for hjelp fra greske myndigheter i Aten, har flere av de overlevende bli arrestert. Det de overlevende har fått av hjelp, har de fått fra landsmenn og humanitære organisasjoner. Ehsanullah Safis hjelp og støtte har vært hans eneste slektning i Europa; en fetter som har bodd i Norge i 13 år. Fetteren reiste umiddelbart til Hellas da han fikk vite om tragedien. Greske myndigheter har på sin side gitt Safi klar beskjed om at han bare har 30 dager på seg til å avgjøre om han vil forsøke å søke asyl i Hellas eller forlate landet. I Hellas har han svært små sjanser til å få innvilget beskyttelse.

Mangelen på bistand til de traumatiserte ofrene for drukningstragedien, er et nytt eksempel på inhuman behandling av asylsøkere og migranter i Hellas. FNs Høykommissær for flyktninger i Aten kommer med skarp kritikk av greske myndigheters behandling av mennesker på flukt.

- Vi må slutte å beskytte grenser og heller beskytte menneskers liv, sa UNHCRs talsperson i Aten, Ketty Kehayoiyoulou i en kommentar til Sveriges Radio.

UNHCR krevde i november at greske myndigheter granske 23 tilfeller av såkalte «pushbacks», hvor greske grensevakter med makt har nektet flyktninger å ta seg i sikkerhet inn på gresk territorium.

I høst kom den tyske organisasjonen ProAsyl og Amnesty International med rapporter som beskriver hvordan gresk grensepoliti og gresk kystvakt brutalt har forhindre flyktninger fra å krysse grenseelven Evros eller å komme seg trygt i land på greske øyer. I løpet av 2013 har greske og internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner rapportert om 107 dødsfall som konsekvens av «pushbacks» fra gresk grensepoliti og kystvakt. Europarådets kommissær for menneskerettigheter, Nils Muiznieks har i et brev til den greske regjeringen tatt opp sin bekymring over rapporterte «pushbacks» og dødsulykker blant flyktninger og bedt om en redegjørelse fra greske myndigheter. 10. januar gikk sjøfartsminister Militadis Varvitsiotis ut og avviste at greske myndigheter misbruker makt og slik forårsaker at flyktninger drukner. Sammen med minister for nasjonal sikkerhet; Nikos Dendias varslet Militadis samtidig at det skal iverksettes flere undersøkelser av greske myndigheters håndtering av ulike situasjoner knyttet til flyktningetragedier.

Norge er nå medlem av EASO og bidrar økonomisk til det europeiske asylkontoret på Malta. EASO har fått i oppdrag å bistå greske myndigheter i å håndtere flyktningstrømmen til landet på en måte som ivaretar flyktnings rettigheter og grunnleggende humanitære behov. Norge bidrar også til Frontex, grensevaktorganisasjonen som skal sikre EUs yttergrense. Og gjennom EØS-midler har Norge bidratt til å bygge det første store flyktningmottaket (First Reception center) i grenseområdet ved Evros.

NOAS ber justisminister Anders Anundsen og norske utlendingsmyndigheter om at det i den kontakt dere har med greske myndigheter legges stor vekt på et felles europeisk ansvar for å ivareta enkeltmennesker i de ekstremt vanskelige situasjoner som kan oppstå i håndteringen av flyktnings dramatiske forsøk på å ta seg inn i Schengen, enten det skjer til vanns eller til lands. Nasjonale og europeiske myndigheter har et felles ansvar for mer enn å bygge gode grensevakt- og mottakssystemer i Hellas. Vi har et felles ansvar for at dette er systemer som bygger på respekten for det enkelte menneskes verdighet og ivaretagelse av menneskers mest grunnleggende rett til liv og trygghet fra forfølgelse og maktovergrep.

NOAS oppfordrer norske myndigheter til å åpne for å bistå ikke bare myndigheter, men også enkeltpersoner som Ensanullah Safi, som på grusomste vis er rammet av alle de svakheter vi kjenner til i det greske mottakssystemet. Dersom Safi, som han har fortalt NOAS, har sin eneste slektning i Europa i Norge, burde det tale for at han gis en ny mulighet til å søke beskyttelse her i landet.

Med vennlig hilsen

Ann-Magrit Austenå
generalsekretær

Kopi til: Direktør Frode Forfang, UDI

Vedlegg: Lenker til relevant informasjon

Lenker til Relevant informasjon:

Informasjon fra Greek Concil for Refugees 24. januar:

<http://refugeegr.blogspot.gr/2014/01/the-greek-coast-guard-drowned-asylum.html>

Rapport om saken i Sveriges Radio 26. januar:

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5766767>

Europarådets kommissær for menneskerettigheter Nils Muiznieks brev til den greske regjeringen i desember 2013

<http://www.enetenglish.gr/resources/article-files/commtomins.pdf>

Respons fra den greske regjeringen 10. januar:

<http://ecre.org/component/content/article/70-weekly-bulletin-articles/571-greek-authorities-say-that-investigations-on-pushbacks-of-migrants-at-the-greek-turkish-border-have-been-launched.html>

ProAsyls rapport: Pushed back, november 2013:

http://www.proasyl.de/fileadmin/fm-dam/1_EU_Fluechtlingspolitik/proasyl_pushed_back_24.01.14_a4.pdf

Amnesty Internationals rapport fra juli 2013:

<http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR25/008/2013/en/d93b63ac-6c5d-4d0d-bd9f-ce2774c84ce7/eur250082013en.pdf>